

ویژگی‌های شهر خوب در اندیشه ایران شهری^۱

* احسان بابائی سالانتوج

** محمد مسعود

*** کامران ربیعی

E-mail: ehsanbabaeisal@gmail.com

E-mail: m.masoud@au.ac.ir

E-mail: k.rabiei@modars.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۶/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۹/۸

چکیده

دیدگاه‌های مختلف درخصوص شهر خوب ضمن ارائه‌ی تصویری از یک جامعه مطلوب، می‌توانند برای ارزیابی سکونت‌گاه‌های مختلف مورد استفاده قرار گرفته و راهنمایی‌هایی برای حرفه و عمل شهرسازی به دست دهند. این نظریه‌ها به تبعیت از ماهیت هنجاری خود، حامل ارزشی مشخصی هستند. بر این اساس از یک سو استفاده از آنها مستلزم شناخت این زیربناهای ارزشی است و از سوی دیگر در هر بستر مشخص باید نسبت به ارائه‌ی مولفه‌ها و ویژگی‌های شهر خوب بر اساس ویژگی‌ها، ارزش‌ها و باورهای بومی اقدام شود. این مقاله در پی آن است که به تبیین و ارائه مؤلفه‌های شهر خوب در اندیشه ایران شهری بپردازد و برای این کار از روش تحلیل موقعیت بهره گرفته است. تحلیل موقعیت یکی از نسخه‌های روش نظریه‌ی زمینه‌ای است که با نقشه‌ای کردن داده‌های مختلف، تصویر بزرگ یا خبر بزرگ در خصوص موقعیت مورد بررسی را تشریح می‌کند. نتایج مطالعه نشان می‌دهد که ویژگی‌های شهر خوب در اندیشه ایران شهری را می‌توان ذیل ۵ مؤلفه و ۱۴ زیر مؤلفه تبیین کرد: زیست‌پذیری (با زیرمؤلفه‌های امنیت، رفاه و کفایت)؛ زمان‌مندی (با زیرمؤلفه‌های ثبات فرهنگی و بازخوانی هویتی)؛ خرد (با زیرمؤلفه‌های نظم، تعادل و حکمت)؛ هویت (با زیرمؤلفه‌های هویت آسمانی، هویت آئینی و هویت ملی)؛ و تعامل (با زیرمؤلفه‌های رواداری، مهر با طبیعت و تعامل و مهر با اجتماع).

کلید واژه‌ها: اندیشه ایران شهری، تحلیل موقعیت، شهر خوب، هویت ملی.

۱. این مقاله برگرفته از رساله دکتری با عنوان «تبیین مؤلفه‌های شکل شهر خوب در فرهنگ ایرانی – اسلامی» در دانشگاه هنر اصفهان و سال ۱۳۹۷ است.

* دانشجوی دکتری شهرسازی اسلامی، دانشگاه هنر اصفهان

** دانشیار شهرسازی دانشگاه هنر اصفهان، نویسنده‌ی مسئول

*** استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس